

Gange mindet om, hvorledes Grundtvig har været i høj Grad Tilhænger af Gnevoldsmagten, og at han har været af de Videstgaaende i Frihedsretningen, og i begge disse Retninger er det lykkedes Grundtvig at tage de af ham religiøst Paavirkede med sig. Saaledes er det ogsaa lykkedes Grundtvig at drage de af ham religiøst Paavirkede stærkt henimod en oldnordisk Retning, en Retning, som vistnok var klarere bevidst for Grundtvig, inden hans religiøse Mission gik op for ham. Med Hensyn til den religiøse Paavirkning har nu Grundtvig en i hans Personlighed liggende eiendommelig Magt til at vinde den danske Almue, og gennem den Paavirkning, som saaledes er trængt ud til den danske Almue, er der opstaaet en Række Forestillinger hos den knyttede til oldnordiske Begreber, som man saa har troet boede i denne Almue som en naturlig Eiendom eller som en Arv fra Fædrene, medens det i Virkeligheden er en af Grundtvig indpodet Plante. Religion og Oldnordisk have jo hos Grundtvig indgaaet den allersælsomste Formæling; Odin og Vorherre, Balder og Kristus, Freya og Somsfru Marie, ligge i mange af Grundtvigs Udtalelser hinanden saa nær, at det er særdeles vanskeligt for dem, som ikke ere med i Retningen, at sige, hvor den Eine hører op, og den Anden begynder. Gjennem denne stærke Paavirkning, hvor det Oldnordiske og Kristendommen ere smeltede sammen, stundom endog i profetiske Syner, der spaa om en tilkommende syvende nordisk Menighed, er der til en stor Del, af den menige Almue bragt Forestillinger, som synes at sætte den i nærmere Forbindelse med det Oldnordiske, men de have i Virkeligheden ikke nogen sandere Rod i Folket end en hvilken som helst anden Dannelsesform. Giv en Bonde, som ikke har gennemgaaet den specielle grundtvigske Udvikling, en af Grundtvigs Bøger og en af Holbergs Bøger i Haanden, og svar mig saa, hvilken han bedst forstaaer. Giv ham en af Blichers Noveller og en af Grundtvigs Sange, og svar mig saa, hvad der gjør dybest Indtryk paa ham. (S. Nielsen: Blicher.) Sa! det gjør Blicher; thi Blicher har ikke Noget, der kræver en foregaaende Udvikling og Forberedelse; han

taler det almen-menneskelige Sprog, og hans Bærker hvile paa en Dannelsesform, som ikke er hentet fra eksklusive Kilder, men som er hele Folkets fælles Eiendom. Vi leve ikke her i Landet saaledes, at det, som aandelig tilhører een Samfundsklasse, er indespærret indenfor denne Samfundsklasses Omraade. Hvad enhver Samfundsklasse har paa det aandelige Omraade, har ogsaa det hele Folk; det straaer ud fra den Eine til den Anden, og denne Tid, som i det Hele taget kaldes den danske Tid, er ogsaa en dannet Tid for den menige Almue. Se vi dog ikke de mest slaaende Beviser herpaa? Er det ikke vidunderligt, hvorledes der i vore Dage snart hist og snart her opstaaer en simpel Almuesmand, snart paa Landet og snart i Kjøbstaden, som fører et Digtersprog saa ffjont og saa fuldendt, og med en saa fin Følelse for Alt, hvad der er det Smukkeste og Bedste i Sproget, som om han var oplært dertil ved særlig Kunst, og saa er det dog som en Naturtilde sprunget ud af den Dannelsesform, som er fælles og almindelig for os Alle. Måds Hansen f. Ex., denne Digter, som i saa kort Tid har vundet flere Dren end maasse nogen anden Følelsesdigter her i Landet, hvorpaa hviler hans digteriske Dannelsesform? Hviler den paa en speciel oldnordisk Udvikling, eller hviler den ikke meget mere paa den fælles Udvikling i Litteraturen, der, som man har sagt, har fundet sit Udtryk i Herz, Winther, Heiberg, Ahlenschlæger, Blicher, og Ploug, kort sagt i det Bedste, som vort aandelige Liv har været istand til at skabe. Det er en stor Misforstaaelse, naar man her fører et Sprog til os, som om der er Noget hos den danske Almue, som særlig er knyttet til det Oldnordiske fremfor til andre Dannelsesformer. Det findes der ikke. Det ærede Medlem for Ribe Amts Abo Valgtreds (Terman) — hos hvem ogsaa jeg med Glæde erkjender en varm Overbevisning i denne Sag og en Følelse, der er ædel i sin Grund, om den end af og til ifklæder sig en Form, som jeg ikke er istand til at forstaa, fordi der i hans som i hans Meningsfællers Udvikling ofte kommer et Punkt, hvor Jorden viger bort under mine Fødder, og hvor jeg ikke mere har